Yöneticilerin Okuldaki ?nsan Kayna??n? Tan?ma Ölçe?i (YO?KTÖ)’

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yöneticilerin Okuldaki ?nsan Kayna??n? Tan?ma Ölçe?i (YO?KTÖ)’*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33424

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yöneticilerin Okuldaki ?nsan Kayna??n? Tan?ma Ölçe?i (YO?KTÖ), 2016 y?l?nda Y?ld?r?m ve Tüzel taraf?ndan geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, okul yöneticilerinin okuldaki insan kayna??n? (ö?retmenler, destek personeli, ö?renciler ve veliler) ne ölçüde tan?d?klar?n? ve bu kaynaklar?n ki?isel, sosyal, ekonomik ve yeteneksel özelliklerini ne kadar dikkate ald?klar?n? belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek, toplam 23 maddeden ve 5 alt boyuttan olu?maktad?r. Elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, YO?KTÖ'nün e?itim yönetimi alan?nda güvenilir ve geçerli bir araç oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Yönetici, Okul Yönetimi, ?nsan Kayna??, Ö?retmen Tan?ma, Ö?renci Tan?ma, Ölçek Geli?tirme, E?itim Liderli?i.

Yazarlar

Nail Y?ld?r?m, Emel Tüzel

Amaç

YO?KTÖ'nün temel amac?, okul yöneticilerinin okuldaki insan kaynaklar?n? sadece mesleki rolleri aç?s?ndan de?il, ayn? zamanda ki?isel yetenekleri, sosyo-ekonomik durumlar? ve özel ihtiyaçlar? aç?s?ndan ne kadar detayl? ve sistematik bir ?ekilde tan?d?klar?n? ölçmektir. Bu tan?ma düzeyinin belirlenmesi, yöneticilerin okuldaki kaynaklar? etkin kullanma ve ö?rencilere daha ki?iselle?tirilmi? destek sa?lama kapasitelerini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, yöneticilerin personeli ve ö?rencileri tan?ma çabalar?n?n farkl? boyutlar?n? ortaya koyarak, e?itim kurumlar?ndaki insan kaynaklar? yönetimi uygulamalar?na bilimsel bir dayanak sa?lamay? hedeflemektedir. Bu sayede, okul yönetiminin güçlü ve geli?tirilmesi gereken yönleri tespit edilebilir.

Yap?/Kavram

Ölçek, okul yöneticisinin sahip olmas? gereken "?nsan Kayna??n? Tan?ma Yetkinli?i" kavram?n? ölçmektedir. Bu yap?, bir yöneticinin okul toplulu?u üyelerinin (ö?retmenler, ö?renciler, veliler) resmi görev tan?mlar?n?n ötesindeki ki?isel, sosyal, ekonomik ve yeteneksel potansiyellerini ve dezavantajlar?n? bilme ve bu bilgiyi yönetim kararlar?na entegre etme becerisini ifade eder.

Yap?, be? temel alt boyuta ayr?lm??t?r. Bu alt boyutlar, yöneticinin tan?ma faaliyetlerini personel ve ö?renci gruplar?na göre ayr??t?rarak, tan?ma sürecinin çok yönlülü?ünü kapsamaktad?r. Etkili

ARABPSYCHOLOGY.COM

bir okul yönetiminin, sadece kurallara dayal? de?il, ayn? zamanda insana dayal? bir yakla??m sergilemesi gerekti?i varsay?m? üzerine kurulmu?tur.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme sürecinde, ölçme arac?n?n ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla yap? geçerlili?i çal??malar? yürütülmü?tür. Bu kapsamda, kat?l?mc?lar?n maddelere verdikleri yan?tlar aras?ndaki ili?kisel düzeni ortaya koymak üzere Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r.

Analizler, SPSS 11.5 paket program? kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Faktör analizi, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen alt boyutlar?n belirlenmesine odaklanm??t?r. Bu analizler sonucunda elde edilen be? faktörlü yap?, ölçe?in geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

YO?KTÖ'nün güvenirli?ini ve iç tutarl?l???n? test etmek amac?yla Cronbach Alpha güvenirlik katsay?lar? hesaplanm??t?r. Elde edilen sonuçlar, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in genel Cronbach Alpha güvenirlik katsay?s? 0.8984 olarak bulunmu?tur. Alt faktörler baz?nda incelendi?inde ise katsay?lar ?u ?ekildedir: Birinci faktör için 0.9007; ikinci faktör için 0.7915; üçüncü faktör için 0.8598; dördüncü faktör için 0.8047 ve be?inci faktör için 0.6083. Özellikle ilk dört faktördeki yüksek katsay?lar, maddelerin ilgili faktörü tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerlili?ini belirlemek üzere gerçekle?tirilen aç?mlay?c? faktör analizi sürecinde, öncelikle Temel Bile?enler Analizi (Principal Components Analysis) kullan?larak kaç faktörlü bir yap?n?n ölçe?i en iyi ?ekilde aç?klayaca??na karar verilmi?tir.

Ard?ndan, faktörlerin daha net yorumlanabilmesi için Varimax döndürme i?lemi uygulanm??t?r. Bu döndürme, maddelerin hangi faktöre daha güçlü yüklendi?ini belirlemeye yard?mc? olmu?tur. Son a?amada ise, elde edilen faktörler yük de?erlerine göre de?erlendirilmi? ve ölçe?in teorik çerçevesine uygun olarak adland?r?lm??t?r, bu da 5 alt boyutlu yap?y? teyit etmi?tir.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= hiçbir zaman - 5= her zaman)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul Yöneticileri (Müdür ve Müdür Yard?mc?lar?)

Age Group: Yeti?kin (E?itim Kurumlar?nda Görevli Yöneticiler)

Population Details: Ölçek, okul yöneticilerinin insan kaynaklar?n? tan?ma düzeyini ölçmek üzere geli?tirilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

YO?KTÖ, Aç?mlay?c? Faktör Analizi, ?ç Tutarl?l?k, Okul Müdürü, E?itim Personeli, Ö?renci Yetenekleri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Nail Y?ld?r?m (nail.yildirim@gop.edu.tr)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Nail Y?ld?r?m ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, akademik çal??malarda referans gösterilmek suretiyle kullan?labilir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detayl? metodolojiye ula?mak için referans bölümündeki DOI kullan?labilir. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: yoneticilerin-okuldaki-insan-kaynagini-tanima-olcegi-yoikto-toad.pdf

Kaynaklar

Y?ld?r?m, N. ve Tüzel, E. (2016). Yöneticilerin Okuldaki ?nsan Kayna??n? Tan?ma Ölçe?i (YO?KTÖ)'nin geli?tirilmesi. *Bart?n Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, *5*(1), 128-141. DOI: http://dx.doi.org/10.14686/buefad.v5i1.5000148377

Yöneticilerin Okuldaki ?nsan Kayna??n? Tan?ma Ölçe?i (YO?KTÖ)'nin

ARABPSYCHOLOGY.COM

Maddeleri

YO?KTÖ, 5 alt boyut ve toplam 23 maddeden olu?maktad?r. A?a??da alt boyutlar ve bu boyutlara ait örnek maddeler listelenmi?tir:

Ö?retmen ve Destek Personelini Tan?ma (8 madde):

Ö?retmenlerin özel hayatlar?n? biliyorum.

Dezavantajl? ve Üstün Yetenekli Ö?rencileri Tan?ma (5 madde):

Öksüz/yetim ö?rencileri tan?yorum.

Ö?renci ve Veliyi Sosyo-ekonomik Yönden Tan?ma (4 madde):

Ö?renci velilerinin e?itim durumlar?n? biliyorum.

Sportif Faaliyetler ve Güzel Sanatlarda Yetenekli Ö?rencileri Tan?ma (3 madde):

Spor yetene?i üst düzey ö?rencileri tan?yorum.

Ö?retmen ve Ö?rencilerin Di?er Özelliklerini Tan?ma (3 madde):

Yard?ma muhtaç ö?rencileri tan?yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM